

TITANIC THE EXHIBITION, **la major mostra sobre els cent anys del famós** **naufragi arriba al Museu Marítim de Barcelona**

Musealia Entertainment, SL

Resum: Amb motiu dels 100 anys del naufragi la el Museu Marítim acull la mostra *Titanic The Exhibition*. De la lectura d'aquest treball es pot obtenir una idea de la major exposició referent al més famós naufragi de la història.

Paraules clau: Naufragi, Titanic, exposició, mostra, museu, derelict.

PRESENTACIÓ

Amb motiu del centenari del naufragi del Titànic que se celebra el 14 d'abril d'enguany, el Museu Marítim de Barcelona acull l'exposició itinerant més visitada de tot el món¹, *Titanic The Exhibition*. En la seva parada a Barcelona, la mostra es convertirà en la que conté més objectes originals i reproduccions del famós vaixell. Seran un total de 123 peces originals, algunes que no s'han exposat mai, cedides per familiars o extretes del fons marí, fotografies i objectes personals que expliquen la història concreta d'alguns viatgers i tripulants, com van perdre la vida o com es van salvar... I que, en conjunt, ajuden a construir la història global dels fets.

Titanic The Exhibition és una producció de la *Fundación Titanic*, que té com a principal objectiu difondre la història del vaixell i preservar la memòria d'una de les tragèdies marítimes més importants de la història. Les recreacions fidels d'estances interiors del transatlàntic, i el recorregut que explica la vertadera història de la nau, fan que sigui una visita única i inoblidable. I és que les peces

¹ Organitza: Musealia Entertainment, SL www.musealia.net ; PRODUCCIÓ EXECUTIVA: Musealia Entertainment, SL; Col·laboren: Fundació Titanic www.fundaciontitanic.org i Museu Marítim de Barcelona www.mmb.cat; Lloc: Museu Marítim de Barcelona - Sala Marquès de Comillas, Avda. De les Drassanes, s/n 08001 BCN, Horaris de visita: Cada dia, de 10 a 20 h. Obertura al públic del 23 de març al 30 de setembre.

exposades són les úniques veus que han sobreviscut a la tragèdia, després de la desaparició dels últims supervivents del naufragi.

La visita és un viatge al passat, un recorregut impactant i emotiu que permet conèixer els fets verídics i la dimensió humana de tot el que va passar. Uns fets que actualment es tenen molt presents a causa del naufragi del Concòrdia i que inevitablement ens porten a fer comparacions.

L'exposició s'inaugurarà de manera oficial el 10 d'abril, dia en què farà 100 anys que el creuer més luxós dels construïts fins aquella data salpava del port de Southampton en direcció Nova York. Un viatge que ningú es pensava que seria tant breu...

EL *TITANIC*

El 31 de maig de 1911 es va avarar el *Titanic*, la nau insígnia de la companyia naviliera White Star Line.

El Titanic fou construït a Belfast, a les drassanes Harland & Wolf, emprant les més avançades tècniques de construcció naval. Amb 270 m. d'eslora —la llargada de tres camps de futbol—, 30 m de mànega, 30 m. d'alt entre la quilla i el pont i 27 m. més entre el pont i la creueta del masteler, era l'objecte en moviment més gran construït mai fins aleshores. Fou el primer vaixell que va incorporar el doble casc amb 16 compartiments estancs i, en un moment de ferma creença en el progrés i en la tècnica, els enginyers navals estigueren d'acord en considerar-lo a prova de tota mena de riscos. Els seus propietaris el declararen insubmergible.

També era el transatlàntic més luxós del món: més que un vaixell, era un palau flotant que comptava amb salons de lectura, banys turcs, piscina coberta, squash, diversos restaurants, perruqueries de dames i cavallers, jardí, gimnàs... A la primera classe impressionava la claraboia de ferro forjat i vitralls i la doble escalinata. Els passatgers d'aquesta classe podien escollir l'estil en què estava decorat el seu camarot i disposaven d'una gossera per als seus animals de companyia.

EL TITANIC EN XIFRES

2.208 persones a bord:

889 (885) de tripulació
337 passatgers en primera classe
285 en segona classe
721 en tercera classe

Alguns subministraments per al viatge:

3.450 kgs. De carn fresca
40.000 ous frescos
40.000 kgs. De patates
7.000 enciams
880 kgs. De cafè
36.000 taronges
8.000 puros
850 ampollles de licor
I grans quantitats de llet, mantega, cereals, sucre, peix fresc, salat i sec,
verdures de diverses classes, pernil, salsitxes, gelats...

Vaixella i altres elements de taula:

57.600 articles de vaixella
29.000 peces de cristalleria
44.000 coberts
12.000 plats
45.000 tovallons...

Al *Titanic* tot era fora de mesura, des de la mida dels pistons de les seves turbines als cavalls de potència dels motors. Fins i tot el nombre dels bots salvavides, que era de vint, superava en quatre els marcats per l'obsoleta legislació, regida per les tones de desplaçament, no pel nombre de viatgers.

El dimecres 10 d'abril de 1912, a les 12:00, el *Titanic* inicià el seu viatge inaugural entre Southampton i Nova York, durant el qual es pretenia batre un record de velocitat. A primera hora del matí, començaren a embarcar els primers passatgers i a les 12:00 s'inicià la maniobra per apartar-lo del moll, enmig de les sirenes de salutació dels altres vaixells, la música i els mocadors amb què els qui restaven

en terra acomiadaven als afortunats que partien. A la tarda arribà a Cherbourg, on hagué d'ancorar fora de les aigües del port per manca de calat, i els passatgers que s'hi incorporaren l'abordaren en xalupes. L'11 d'abril a mig matí arribà a Queenstown, Irlanda, on el passatge es completà, i es va dirigir ja cap a Nova York.

Els dos dies següents foren de navegació tranquil·la, tot i que el dissabte dia 13 es començaren a rebre missatges telegràfics avisant de l'abundant presència de masses de gel flotant, que suposaven un perill per a la navegació. Al voltant de les 22:00 hores es rebé un missatge del *California*, un vaixell que es trobava a la zona, avisant que degut al gel es veia obligat a aturar la seva marxa. El radiotelegrafista del *Titanic*, molt carregat de feina degut a que els passatgers enviaven i rebien nombrosos missatges de felicitació, sumats als avisos de gel i als habituals en un vaixell, li contesta amb impaciència que deixi la línia lliure, perquè interfereix el seu treball. El radiotelegrafista del *California*, enfadat, apaga la seva ràdio i se'n va a dormir.

A les 23:40, aproximadament, els vigies albiren un iceberg a proa i donen la veu d'alarma. L'oficial al càrrec dona les ordres de “marxa enrere, tot a estribord i tancar les portes estanques”, però el vaixell xoca amb la massa de gel i comença el desastre del naufragi.

Immediatament es dona la veu d'alarma i es comença a embarcar el passatge en els bots salvavides, evidenciant-se que no n'hi ha prou, ni de bon tros, per a tots els passatgers i la tripulació. Els passatgers de tercera classe queden incomunicats de la resta del vaixell degut a les portes metàl·liques que els impedeixen la lliure circulació i l'accés als bots salvavides.

A la 1:00 de la matinada, poc més d'una hora després de la col·lisió, la proa del vaixell ja es troba sota l'aigua i quan aquesta arriba a la coberta A, es comença a elevar la popa, deixant les gegantines hèlices al descobert. El casc comença a partir-se i quan queda dividit en dos, la popa cau a l'aigua i queda vertical durant més de dos minuts, fins que s'enfonsa i desapareix. A l'aigua hi ha al voltant de 1300 persones, de les que tan sols tres salven la vida.

La crida de SOS del *Titanic* és rebuda per molts vaixells, però el més proper, el *California*, no el rep per tenir la radio tancada, mentre que el *Carpathia*, que es troba a menys de 60 milles fa cap a la zona del desastre i recull als naufragis embarcats en els bots salvavides i aconsegueix salvar a tres persones de dins l'aigua. Varen morir 1523 persones i 705 salvaren la vida. 306 cossos foren

rescatats sense vida del mar.

Del naufragi del *Titanic* en va sortir la reforma de la legislació que obligà a tots els vaixells a portar un nombre de bots salvavides suficient per embarcar tot el passatge i la tripulació i telegrafistes en número suficient per fer torns i no deixar mai el sistema de comunicació desatès.

L'EXPOSICIÓ TITANIC A BARCELONA

La Fundació Titanic i Titanic Centenary 2012, LTD és una companyia de capital europeu dedicada a la gestió de la memòria històrica de la tragèdia del *Titanic*. Mitjançant la conservació dels objectes originals rescatats en diverses campanyes d'exploració desenvolupades al llarg de quatre dècades, ha produït l'exposició que porta per nom TITANIC THE EXHIBITION, que permet preservar i difondre la història del vaixell més mític de tots els temps

L'exposició *Titanic* és una mostra espectacular que vol transportar els visitants a l'any 1912 per embarcar-los en la història real del transatlàntic. Per això es disposa de 1700 m2, que s'estructuren en tres grans eixos:

1. Objectes originals

Mitjançant les més modernes tècniques de conservació, la companyia que gestiona les restes del vaixell ha reunit un total de 123 peces originals, una brillant i significativa col·lecció d'objectes, documents i imatges del *Titanic*, que formen un pont d'unió entre el passat i el present i permeten que el visitant senti i experimenti la glòria i la tragèdia d'aquest colós dels mars. A mesura que els supervivents han anat desapareixent, únicament els objectes són capaços de crear aquest nexa d'unió, són les úniques veus que ens queden per explicar-nos i fer-nos viure la dimensió humana de la història. Alguns d'aquests objectes es relacionen a continuació:

La llista original dels passatgers del *Titanic*, aprovada i certificada per la White Star Line el 31 de maig de 1912, la única que es conserva actualment de les tres originals.

Un tros original del carbó de la sala de calderes núm. 1, que va funcionar fins el darrer moment per a subministrar llum als passatgers i tots els treballadors de la qual moriren en l'esforç. Aquest tros, de 2 kg. de pes

fou recuperat en la campanya de l'any 2000, en la que s'utilitzaren el submarí *Alvin* i el buc oceanogràfic Ifremer.

Plats i tasses de la vaixella original de la primera classe del ***Titanic***.

Dues cartes escrites a bord pel primer oficial, William Murdoch. Aquest fou l'oficial que estava al càrrec del vaixell en produir-se la col·lisió amb l'iceberg i qui s'encarregà de les tasques de salvament en la coberta d'estribord.

Cartes, telegrams i postals escrits pels passatgers durant els pocs dies de travessia.

Un llibre d'himnes i un punt de lectura originals del ***Titanic***, propietat de la passatgera de tercera classe Velin Ohman, que els portava en la seva bossa de ma quan pujà al bot salvavides. De la mateixa passatgera, la tarja d'inspecció i el rebut de l'equipatge originals.

La llista original dels cossos recuperats de la tragèdia, encarregada per la White Star Line i confeccionada a Halifax, on es descriuen els cossos i les seves característiques en un intent d'identificació. L'home més ric a bord, J.J. Astor, hi és, junt a d'altres molt més humils que mai es pogueren identificar.

L'anell de la passatgera sueca Gerda Lindell, que no va tenir forces per alçar-se al bot salvavides des de l'aigua, tot i que el seu marit va intentar ajudar-la, i va morir finalment d'hipotèrmia. En deixar-li anar la mà, l'anell va relliscar fins el fons del bot, on va restar fins després que les persones a bord en fossin rescatades i el bot deixat a la deriva durant un mes. Al cap d'aquest temps, el buc *Oceànic* rescatà el bot, i hi trobà l'anell, que fou remès a la seu de la Companyia, a Nova York.

Diverses fotos originals del ***Titanic***, entre elles l'única foto en color que es conserva i una presa 36 hores abans de la col·lisió, on es veuen masses importants de gel.

Plànols originals de la White Star Line del ***Titanic*** i de l'*Olympic*, dos dels tres vaixells de la classe olympic de la companyia.

2. La veritable història del vaixell

La tragèdia del **Titanic** és llegendària, però per això mateix calia diferenciar entre la història veritable i la ficció, per tal de transmetre als visitants una dimensió real de la mateixa.

Per això, la Companyia compta amb el seu propi especialista, C.G. Wetterholm, historiador especialitzat en el **Titanic** des de fa més de 30 anys, i un dels especialistes que participaren en les expedicions a les restes del vaixell efectuades els anys noranta. D'aquesta manera ha estat possible anar traçant, hora per hora, la veritable història de la nau, per narrar-la amb tota la seva força i emotivitat.

La visita a l'exposició és un recorregut per l'efímera vida del vaixell, des de la seva concepció i construcció fins l'estat actual de les restes, a gairebé 4 kilòmetres de profunditat en l'Atlàntic Nord, passant per l'avarada —no es va batejar—, la vida a bord, les estances, els passatgers, la topada amb l'iceberg, l'enfonsament, el rescat dels supervivents, les comissions d'investigació...

3. Les recreacions de parts del *Titànic*

Per tal que el visitant es trobi veritablement “a bord” del vaixell, s'han fet les recreacions d'un seguit d'estances del mateix, basant-se en l'àmplia informació disponible actualment. Cal situar, des del primer moment, el visitant dins el **Titànic**, i per aconseguir-ho s'inicia la travessia accedint a l'exposició a través del portaló d'entrada del transatlàntic. Ja en l'interior, podrà comprovar personalment com n'era de majestuosa l'escalinata de proa del vaixell; contemplar les enormes portes estanques; recórrer un passadís de la primera classe; apreciar el luxe en la recreació d'una suite de la mateixa i l'austeritat d'un camarot de la tercera; impressionar-se davant la mida d'una de les hèlices; descobrir com era la sala de calderes; apropar-se fins a tocar la recreació d'un immens iceberg...

Aquestes recreacions converteixen els visitants en passatgers del **Titanic**, ajudant-los a comprendre el que va significar realment viatjar en el que va ser anomenat “vaixell dels somnis”.

